

Editorial

Ťažiskom obsahu tohto čísla Architektonických listov je veda a architektúra. Tejto téme sa venujú tri príspevky. V prvom prof. Petránsky diskutuje spojenie vedy a architektúry, v druhom prof. Dulla zhrnul metodológiu vedy v architektúre a v treťom vedecká tajomníčka fakulty Ing. Holmanová spracovala prehľad legislatívneho, finančného a organizačného prostredia, v ktorom na Fakulte architektúry STU prebieha vedeckovýskumná činnosť. O legitímnosti vedy v architektúre by sme nemali mať pochybnosti. Websterov výkladový slovník dokonca architektúru definuje ako „*umenie a vedu ako navrhovať a stavať domy*“. Ak by sme napriek tomu pochybnosti mali, stačí si zalistovať v dejinách architektúry. Tu nájdeme napríklad informáciu, že v r. 532 byzantský cisár Justinián (Iustinianus) poveril stavbou chrámu Božej múdrosti (Hagie Sofie) v Konštantinopole vtedy najvýznamnejších matematikov Anthemia z Thrallu a Isidora z Miletu. Aby naplnil svoj veľkolepý zámer Justinián sa viac spoliehal na exaktnosť matematiky ako na dobrý vkus umelcov. O tom, či profesori geometrie úlohu zvládli okrem vlastného diela svedčí i fakt, že v literatúre sa o nich píše aj ako o architektoch. Napriek uvedenému príkladu, a mohol by som uviesť celý rad ďalších, diskusia o vede a architektúre ďalej pokračuje tak v Európe, ako aj na americkom kontinente.

Prof. Petránsky svoj príspevok nazval Architektúra a veda. Autor druhého príspevku prof. Dulla vedu do architektúry včleňuje pomocou predložky „v“. Prečo venujem toľkú pozornosť týmto „malým slovíčkam“, ktorým, ako raz poznamenal jeden môj anglický kolega, my Slovania neprikladáme zvlášť veľký význam. Prof. Petránsky už v úvodných vetách svojho príspevku upozorňuje na úskalie použitia priraďovacej spojky „a“, ktorá implikuje dva paralelné navzájom nesúvisiace svety.

Tie sa objavujú aj v nadpise prvej kapitoly príspevku prof. Dulla nazvanej Dva svety. Rôzne uhly pohľadu v prístupe k architektúre vo vedeckom bádani (ale i vo vzdelávaní) odrážajú rôzne predložky, ktoré sa umiestňujú pred slovo architektúra.

Uvádzajú ich aj obaja autori nosných príspevkov prof. Petránsky i prof. Dulla. Prvou predložkou je „o“, teda veda o architektúre, druhou predložkou je „v“ - veda v architektúre, tiež označovaná ako architektonická veda, ktorá je podľa prof. Dulla založená na technicko-vedných východiskách a metódach. Dovolím si vyjadriť názor, že problém spočíva v našom komplexe definovať všeobecne platnú, všeobsahujúcu architektonickú vedu.

A problém narastá ak do toho zahrnieme tvorbu. V prvom prípade sa nevyhneme zápasu s predložkami „o“ a „v“, v druhom prípade narazíme na odlišnosť umenia ako konatívnej disciplíny a vedy - kognitívnej disciplíny, ako to nedávno výstižne popísal americký filozof John Searl. Čo znamenajú uvedené predložky? Pri použití predložky „o“ - ide o vedu o architektúre, ktorá má charakter retrospektívnej vedy skúmajúcej a popisujúcej existujúce javy (história, kritika, teória „pozerajúce sa“ do minulosti). Pri vede v architektúre, resp. architektonickej vede, ktorá súvisí s tvorbou a vývojom nových návrhov, prospektívnej vede konštatujeme, že architektúra nepatrí medzi typické vedné disciplíny, lebo sa jej dotýkajú vedy prírodné, technické, humanitné, spoločenské. Tu by možno pomohlo ďalšie gramatické spresnenie a nahradenie jednotného čísla - veda v architektúre množným číslom - vedy v architektúre, resp. architektonické vedy.

Ale to už je námet na ďalší príspevok... Alebo ďalšie príspevky?

Váš

Julián Keppel